

Hodočašćenje

Naša najvidnija redovita identifikacija vjerskoga života je hodočašćenje spodobna našoj prezentaciji znakovitoga narodnoga života u folkloru i narodnoj muziki. Sve do danas, svejedno da li su Hrvati s ove i one strane granice, nam daju novine i izvješćaje i opširne prikaze. Ali to nije pojava zadnjih 100 ljet, samo intenziviranje i fokusiranje zbog prominjenja prometnih sredstava. Fokusiranje znači od nekadašnjega tuceta hodočasnih mjesta dajemo danas prednost nekim kot je to: Celje, Lovreta, Željezno, Kerteš, Jura, druga, kot je to: Malo Celje, Koljnof, Peruška Marija, Vincjet, Pusti kloštar kod Pajngrta, Anina kapela kod Raušera, Marija u Zelenom u Bečkom Prateru, Marijanka, obadvi Svetice, Ratištof... zgublaju na popularnosti, a neka kot je to: Šaštin, Dubrava, Maria Bild i Maria Bründl, Selce (Deutsch Altenburg) su se čisto izgubila iz narodnoga spominjanja. A siguran sam, da se u našem narodu zna i za druga hodočasna mjesta kamo su šetovali naši ljudi, dokle je hodočašćenje bilo povezano s osnovnim značenjem hod, hodati i starim našim opisom „šetovati“.

Najsajnije vrime hodočašćenja je bilo 18. st. dokle Jožef II. nije prepovidao takova „gubljenja dana“ kot se je u onom vrimenu formuliralo, što je značilo putovati pred BDM. Prvo znamenito shodišće u Celje je peljao knez Esterházy iz Željezna 1692. kot zahvalno zmaljanje BDM na oslobodjenje od Turkov pod Bečom 1683. ljeta. Išlo se je piše osam dan, od onda su redovita naša hodočašćenja u Celje, sve do danas.

Neka shodišća u Celje se posebno spominjaju, kot npr. ljeta 1922., ko opisuje Martin Meršić st. u svoji »Spo-

minki« (str. 341) skupa s desetnikom Mathiasom Heissom iz Livke, na kom je bilo već Hrvatov nego Nimac. Akoprem su se dogovorili, da čedu Hrvati imati ravnopravno iste svećačnosti po hrvatsku, nije se tako dogodilo: *Oni (Nimci) su imali u svem prvinu. Oni su imali jako svetačnu mašu kod milosnoga oltara, mi Hrvati nek tihu. Oni svetačnu prodiku, mi samo onda, ako sam im ja ča rekao. Oni su imali svetačni ophod sa svićami, a Hrvati su morali tiho uz Nimce, ar za nas nij bilo već vrimena. ... iz čega je*



Putujuća Celjanska Marija foto: pia klawatsch

slijedio zaključak: *...Već nigdar ne poiti s Nimci skupa Celje. Čemo mi Hrvati sami najiti tamo.* I tako opisuje MMst. na sljedeći stranica kako je nastala tradicija Hrvatov iz Gradišća u Celje početo od 1923. ljeta. Posebno velika svećačnost je bila 1933. ljeta, prilikom 400-ljetnoga jubileja doseljenja Hrvatov u ov prostor, svećačnimi govori i velikim nastupom *Tamburaškoga zboru* Adalberta Kuzmića iz Trajštofa. A 1938. je to veliko hodočašćenje došlo u pogibelj zbog toga što naciji nisu kanili staviti vagone na raspolaganje i samo srčenim zalaganjem Ivana Ivančića iz Vulkaprodštofa se je ugodalo priskrbiti željeznička kola iz Madjarske i tako spasilo hodočašćenje. Ali je MMst. doživio i gorke suze zbog nenavidnih napadanj iz subratskoga kruga.

Osebito su bila zmožna i oskrušena hodočašćenja po DSB iz vrimena kada su se u većem broju vraćali naši zarobljeniki iz različnih logorov, osebito iz sovjetskih. A 1973. su održali 50-ljetno jubilarno

shodišće o čemu svidoci i spomenploča u baziliki. Tom prilikom se je rodila od našega biškupa Štefana Lászlóa i ideja (najsrićnijom bi ju mogli nazvati!) *PUTUJUĆE CELJANSKE BDM*, ka nas doslovno od onda povezuje, ne samo na vjerskom nego i u narodnom smislu prik granic, sve Hrvate našega prostora. I puno svega bi se moralo, moglo dodati na ovu temu, npr. da je Jandre Pichler, Koljnofac 25x bio iz Beča u Celju, da je od peljačev shodišća Ivan Grandić Bartolov 34x peljao vjernike iz Stinjakov, a Ive Kirišić 27x, da je Fran Kurelac u svojem »Jačkaru« 1871. donesao celjansku jačku pod br.

100 LJET GRADIŠĆE

piše
Nikola Benčić

623, da imamo brojne rukopise jačak i opisivanja i prikaze u KG ili šalne povidajke o »*Sv. Ibasnetu*«, »*Lichtenwörtski kinigli*«, »*VB i ciljanska klima*« i itd. itd. i izložbe od Šandora Horvata (2007.) i u Novom Selu (2008.).

Ali najstariji kipić u hrvatskom jeziku, ki su bili jako obljubljeni ar su je zeli sobom za one ki nisu mogli biti na shodišću, je iz Maloga Celja iz sredine 18. st. I o svakom hodočasnom mjestu bi mogli prikupiti rodan snopić opisov, pjesam, crikvenih jačak, posebnosti i zanimljivosti.

Znamo za rukopisni opis Andreasa Linzera, Velikoborištofca, ki je 1907. bio u Jeruzalemu s nekimi Koljnofci, kot i Otavac Anton Babonić 1931., a od onda i skupna 1957., 1962.... i drugi tiskani opisi u kalendari, ke žalibože, nismo prikupili u jednu skupnu hodočasnu knjigu.

Novine i kalendari pišu o hodočašćenju u Maria Einsiedel u Švicarsku, u Barcelonu, Lour, velika hodočasna

mjesta u svitu. Zadnje veliko skupno hodočašćenje Hrvatov iz Austrije, Madjarske, Slovačke je bilo 2017. u Zagreb, 21. maja pod peljanjem biškupa Egidiusa Živkovića na grob našega skupnoga mučenika, kardinala Alojza Stepinca u Stolnu crikvu. Sve to nas jako intimno povezuje u vjeri i jača u narodnosti.

Dvi su nam knjige skupa spravile hodočašćenja: Reimann Štefan, Cindrofac, svojim magisterijskom djelu o naši hodočašćenji i doktorsko djelo Štefana Lászlóa o Lovreti (a rekao sam, da bi si zaslužila bila sva druga hodočasna mjesta veće opise o našem hrvatskom hodočašćenju, to nam je izraz našega vjerskoga identiteta).

Zato bi na zadnje uz (izostavljenje svega drugoga) donesao pjesmu Ferda Sinkovića, »*Majki Celjanskoj*«:

Za nas prez tebe, Majka, nima spasa.
Zadavit će nas duh ovoga svita.
Domaća hiža slamom je pokriva,
Nek jedna iskra: već u ognju plasa.

Zadavit će nas, Majka, svitska masa,
Ne daj, o Majka, lipa, plemenita, ➔

➔ Da nam pšenica bude puna snita
A srce potpuno omami kasa.

Ne daj da novci nam zaslipu srca,
Da ne znamo ča j' zmo ili pliva.
Kroz oblok biser vam se ne pobra.

Nek ča se protiv slapi teško pliva,
Kad nam se nudi zloća kot na vrca
A kripost malo pohvale dobiva.

† Anina kapela kod Raušera
– A/Gattendorf, Sv. Ana, 26.
jula

† Celje – A/St/Mariazell,
zadnja nedilja u augustu

† Dubrava – SK/Dubravka,
27. sept., sv. Kozma i Damjan
† Jura – H/Győr, 1. nedilja u
maju

† Kerteš – A/Maria Wein-
berg (Gaas), Zaviče grišnikov,
† Marijino Unebostupljenje,
25. marc, 15. august, 8. septem-
bar i 8. decembar

† Koljnof – H/Kopháza

† Lovreta – A/Loretto, „Sve-
ti stan u Nazaretu“ – Črna
Madona, 15. augusta, za Hr-
vate, premješćenje iz Štucina
nedilja po 15. septembru

† Malo Celje – H/Celldömölk
– Kis Czell, benediktinci

† Maria Bild am Weichsel-
baum, južno Gradišća na rije-
ki Raba,

† Marija iz Pócsa (danas u Šte-
fanskj Crikvi u Beču), 2. jul.

† Maria Bründl-Kapelle bei
Dörfel, Immerwährende Hilfe,
2. jul., 15. august, 8. septembar

† Marijanka – SK/Marianka,
pavlinci

† Pusti kloštar kod Pajngrta,
† Sveti Križ, 3. maj, 14. sept.

† Ratištof – A/Rattersdorf,
Ime Marijino i Pohodjenje
Marijino, 2. jul, 15. august, 8.
decembar

† Selce – A/Dt. Altenburg

† Svetica za Jezerom –A/
Frauenkirchen, 15. august i 8.
septembar

† Svetica na Pusti/Naša Go-
spa na pušćari – A/Kleinfrauen-
haid, 15. august, Unebostu-
pljenje BDM

† Šaštin – SK, pavlinci

† Vincjet – A/Dürnbach,
Marijino Unebostupljenje,
15. august

† Želježno – A/Eisenstadt,
Na Kalvariji, Marija iz ognja,
15. augusta, za Hrvate 1. ne-
dilja u septembru i oktobru.

LADO u Sjevernoj Makedoniji nastupao s ansamblom TANEĆ

Hrvatski LADO i makedonski TANEĆ u Bitoli, Makedoniji *foto: livija zgurić*



Ansambl narodnih plesov i pjesam Hrvatske LADO bio je na gostovanju u Sjevernoj Makedoniji kade je s makedonskim folklornim ansamblom TANEĆ održao koncerte u Bitoli i Ohridu. Prvi koncert su ansambl LADO i TANEĆ održali 26. julija u amfiteatru na ruševina antičkoga grada Heraklee pored grada Bitole pred gotovo 2000 ljudi čim je svečano otvorena 51. sezona državnoga festivala »Ilindanski dani«. Kao i u Poljskoj kade je nastupao mjesec dan ranije, LADO izveo je »Stare splitske plesove«, »Baranjsko momačko kolo«, »Kolo poskočicu Lindo« i »Valpovačko kolo«.

OHRID, MAKEDONIJA – Cjelovečernji je koncert naziva „TANEĆ i LADO pod zvijezdama“ održan je 28. julija u off-programu »Ohridskog ljeta«, na velikoj sceni Antičkoga kazališća pred 1500 pohodnikov. Prihod od prodaje ulaznic o- voga humanitarnoga koncerta usmiren je jedinica intenzivne njege COVID bolnic u Sjevernoj Makedoniji.

Koncerti su se održali u organizaciji 51. Republicčkoga festivala narodnih pjesam i igar »Ilindanski dani« Bitola i 61. festivala »Ohridsko ljeto« u



LADO u Ohridu *foto: livija zgurić*

partnerstvu s Ansamblom narodnih plesov i pjesam Sjeverne Makedonije TANEĆ tr uz financijsku potporu Ministarstva kulture i medijov Republike Hrvatske.

„Ovi koncerti samo su nastavak dugoljetne suradnje naših dvih ansamblov. Planiramo i uzvratne koncerte u Hrvatskoj polovicom sljedećega ljeta kada čedu ljubitelji tradicijske umjetnosti moći uživati i u makedonskoj baštini“, rekla je Ileana Jurin Bakotić, ravnateljica Ansambla LADO.

Martin Vučić, ravnatelj ansambla TANEĆ izrazio je zadovoljstvo da su ovi dva ansambl konačno održali zajedničke koncerte u

Sjevernoj Makedoniji ki su od strane domaće publike bili du- go očekivani i dočekani staja- čimi ovacijami. Ufa se ponov- noj suradnji jur idućega ljeta u Hrvatskoj, osobito pred broj- nom makedonskom zajednicom.

LADO je posljednji put nastu- pao u Sjevernoj Makedoniji 2002. ljeta, a zadnji susret s ansamblom TANEĆ zbio se u juli- ju 2018. ljeta u BiH kada su nastupali zajedno s ansamblom KOLO iz Srbije u sklopu VII. međunarodne večeri folklor a »Vionica 2018«. (Livija Zgurić)

LADO u amfiteatru na ruševina antičkoga grada Heraklee pored grada Bitole

